

ФАКТОРНІ ПОКАЗНИКИ ОБРАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ФОРМИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Здійснено критичний огляд існуючих підходів щодо удосконалення організації аналітичного процесу та наведені оптимальні структури організаційних форм економічного аналізу суб'єктів господарювання залежно від їх розміру та обсягів діяльності

Постановка проблеми. Найважливішою умовою досягнення економічним суб'єктом запланованих тактичних та стратегічних цілей є обрання такої форми його організації, яка б враховувала всі індивідуальні особливості та обмежені можливості. При визначенні найефективнішої організаційної структури підприємства управлінцем мають бути враховані всі фактори, що впливають на даний процес, оскільки це зведе до мінімуму можливість впровадження невідповідної організаційної форми. Відмітимо, що організація економічного аналізу та організаційна форма суб'єкта господарювання перебувають у прямій нерозривній взаємозалежності між собою, тому проблема чіткого усвідомлення факторів та їх впливу на обрання організаційної структури підприємства є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання удосконалення економічного аналізу та вибору оптимальної його організаційної структури суб'єктів господарювання досліджуються у працях М.І. Баканова С.Б. Барнгольц, М.В. Дембінського, І.П. Житної, М.І. Коробова, І.Д. Лазаришиної, Є.В. Мниха, О.В. Олійник, П.Я. Поповича, А.П. Сабурова, Г.В. Савицької, Н.В. Тарасенка, А.І. Федоткіна, М.Г. Чумаченка, А.Д. Шеремета та інших. Проте на сьогодні відсутні єдині критерії вибору оптимальної структури організації економічного аналізу на підприємствах, що обумовлює актуальність обраного напрямку дослідження.

Мета дослідження. Вивчення різних підходів щодо вибору оптимальної організаційної структури аналітичної роботи та обґрунтування необхідності створення відокремленого підрозділу економічного аналізу на малих, середніх та великих підприємствах з метою забезпечення максимальної ефективності проведених аналітичних досліджень в інтересах внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Викладення основного матеріалу дослідження. За ринкових умов господарювання підприємствам і організаціям необхідно швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища і адаптувати організаційні структури до цих змін. Кожна система є сукупністю елементів, що знаходяться у взаємозв'язку один з одним, та утворюють конкретну цілісність, єдність. Відповідно, структура є невід'ємним атрибутом усіх реально існуючих систем, бо саме вона надає їм організованості й цілісності. Створення оптимального процесу інформаційного обміну та шляхів взаємодії між елементами системи є запорукою досягнення поставленої мети та цілі існування всієї системи. У свою чергу, надання належної уваги даному питанню може викликати ситуацію, коли кожен з елементів системи буде функціонувати відокремлено та заважаючи один одному, що стане причиною невиконання поставлених планів. Тобто кожному соціально-економічну систему можна подати як синтез певної кількості взаємозалежних структур, а чітка й оптимальна організація взаємодії між ними є умовою досягнення поставлених цілей.

Структура управління суб'єктом господарювання виражає форму, будову, спосіб внутрішньої організації, зв'язки елементів між собою (порядок розташування, підпорядкованість окремих ланок управління), котрі є запорукою повного виконання необхідних функцій управління. Дана структура відображає відносини управління, що складаються об'єктивно у межах конкретної виробничої системи.

Якщо управлінцем надається неналежна увага та значення оптимальній організаційній структурі, то це може призвести до негативних і високозатратних наслідків. По-перше, якщо на підприємстві не регламентований процес взаємодії між структурними елементами, то можуть виникати неузгодженості, дублювання та конкуренція між ними. По-друге, це сприятиме утворенню організації, що буде чинити опір змінам, особливо структурним, та не буде піддаватися адаптації до зовнішніх змін. По-третє, на таких підприємствах значно унеможлиблюється процес вирішення проблем, що виникають, оскільки відсутній процес чіткого підпорядкування та взаємообміну інформацією. Отже, неефективно побудована структура управління суб'єктом господарювання може стати причиною припинення його функціонування.

Можна з впевненістю стверджувати, що процесу створення оптимальної організаційної структури управління підприємством має приділятися належна увага управлінцями. Важко не погодитися з позицією дослідника даної проблематики М.М. Мартиненком, який зазначає що організаційна структура управління є об'єднаним і центральним елементом організації. Вона складається з елементів, що забезпечують функціонування як єдиної організаційно-економічної механізми усіх інших структур. Вона виконує об'єднаничу роль, забезпечуючи цілісність всієї організації [9, с. 353]. Зазначимо, що проблема побудови найоптимальнішої організаційної структури підприємства яка б враховувала всі особливості його функціонування, цікавила вчених багатьох епох. Проте, у силу того, що кожний суб'єкт господарювання є індивідуальним та неповторним, неможливо створити таку організаційну структуру яка б була уніфікованою та загальноприйнятною. Тому вирішення даного питання вищим керівництвом підприємства має враховувати усі особливості його функціонування.

Вченими виділяються різні форми організації, зокрема, одні виділяють бюрократичні й традиційні організації, інші розрізняли формальні й неформальні організації тощо [9, с. 354]. Це свідчить про невизначеність з приводу даної проблеми. Зазначимо, що проблема розробки організаційної структури управління набагато складніша, ніж здається на перший погляд. Досить зазначити, що у науковій літературі на сьогодні є велика кількість визначень та підходів до проектування організаційної структури управління. Тому менеджерам-практикам і керівникам буває складно визначитися з методами розробки організаційної структури підприємства.

Як зазначає проф. А.В. Шегда, наука управління дотепер не має остаточно сформованого понятійного апарату, який дав би змогу однозначно визначити організаційну структуру підприємства. Різноманітність наявних визначень значною мірою пояснюється абстрактним характером таких понять, як система, структура, організація, а також труднощами, пов'язаними з відмежуванням об'єкта управління від управлінської системи [12].

Кожний суб'єкт господарювання, що функціонує в сучасних умовах є системою, основними елементами якої виступають його структурні підрозділи. Ефективне їх визначення та встановлений порядок взаємодії забезпечить досягнення стратегічної мети суб'єкта господарювання. Тобто організаційна структура підприємства є внутрішнім чинником, що впливає на ефективність його функціонування, та виступає формою поділу праці, що закріплює певні функції управління за

відповідними структурними підрозділами його апарату. Ефективно побудовано організаційну структуру можна вважати тоді, коли вона якнайкращим чином дозволяє підприємству взаємодіяти із зовнішнім середовищем, продуктивно і доцільно розподілити і спрямувати зусилля її співробітників і таким чином задовольнити потреби клієнтів і досягти своїх цілей.

Важливим питанням також є чітка регламентація функціональних обов'язків виокремленим у організаційній структурі елементам. Кожен керівник структурного підрозділу має чітку усвідомлювати які функції він має виконувати та перед ким і в які строки звітувати.

Отже, можна відзначити, що процес управління (його етапи та суб'єкти їх виконання) залежить від індивідуальних особливостей підприємства, зокрема, чисельності його працюючих, обсягів та сфери діяльності тощо. Однак, для більш повної ціленаправленості нашого дослідження проаналізуємо вплив кожного із можливих факторних показників.

Вважаємо, що всі фактори, що прямо чи опосередковано впливають на обрання тої чи іншої організаційної структури суб'єкта господарювання можна класифікувати та згрупувати наступним чином. До загальних факторів слід віднести стратегію підприємства, його сферу діяльності та зовнішнє середовище, а до індивідуальних – характерні особливості технологічного процесу.

Зазначимо, що загальні фактори впливу, у певному розумінні, можуть визначати індивідуальні, що у подальшому також впливають на обрання організаційної структури підприємства. Наприклад, якщо підприємство функціонує у м'ясопереробній галузі, то виокремлення відділу, що відповідав би за проведення лабораторних аналізів відповідності ресурсу та готової продукції встановленим на рівні держави нормам, є вимогою законодавства. Також, враховуючи те, що дана продукція має обмежений строк споживання, власник має надати увагу виокремленню структурного підрозділу, що забезпечував би її зберігання у належних умовах, або розшири відділ збуту, що було б направлено на вчасну її реалізацію. В свою чергу, якщо підприємство відноситься до галузі машинобудування, то в його організаційній структурі мають бути відокремлені підрозділи, щоб враховували особливості даного технологічного процесу. Тобто сфера діяльності підприємства визначає особливості його технологічного процесу. Як правило, приналежність підприємства до того чи іншого виду економічної діяльності впливає на функціональні обов'язки та специфіку діяльності структурних підрозділів економічного суб'єкта.

Головною метою функціонування суб'єкта господарювання на ринку є його чітко сформована стратегічна ціль. Під впливом даного фактора у наукових колах все частіше йдеться мова про необхідність та роль стратегічного управління діяльністю підприємства. Однак в Україні питанням теорії та практики стратегічного управління приділяється недостатньо уваги. Вітчизняним підприємствам важко застосувати стратегічне управління через складні умови господарювання, але разом з тим вже є певні досягнення. Власники підприємств, головні бухгалтера, топ-менеджери, та менеджери інших рівнів повинні більше уваги приділяти розв'язанню стратегічних завдань, які забезпечують розвиток підприємства у відповідному напрямі. Зазначимо, що стратегічна ціль підприємства впливає на формування організаційної структури підприємства, оскільки постановка тієї чи іншої мети буде формувати необхідність виокремлення ряду підрозділів у ній.

Будь-який суб'єкт господарювання є відкритою системою і піддається активному впливу зовнішнього оточення, зокрема, специфіки ринку, особливостей законодавчої бази країни, політичної ситуації у країні тощо. Відповідно, підприємство повинно підлаштовуватися під дані вимоги та адаптуватися до них, щоб не збанкрутіти та вчасно відреагувати на його зміни. Зокрема, як приклад, зазначимо, що у законодавстві України ставиться ряд вимог, дотримання яких включає виокремлення того чи іншого структурного підрозділу в організаційній структурі підприємства, залежно від його належності до того чи іншого виду господарського товариства. Наприклад, якщо підприємство відноситься до акціонерного товариства, то згідно Закону України "Про господарські товариства", його власниками має бути створений окремий підрозділ (спостережна рада), до компетенції якого має входити контроль за ефективністю та доцільністю використання майна власника [7, с. 682].

Питання вдосконалення організації економічного аналізу завжди перебували в центрі уваги й дискусії вчених аналітиків і практиків. Зокрема, у журналі "Бухгалтерский учет" за період з дати його заснування (1937 р.) і донині опубліковано безліч статей, присвячених проблемам організації аналітичної роботи та викладання й побудови відповідних аналітичних курсів. Багато пропозицій науковців радянського періоду з удосконалення організації аналітичної роботи можуть бути діючими й сьогодні, звичайно ж з урахуванням рівня розвитку економіки України Так, С.Б. Барнгольц [4, с. 25], А.П. Сабуров [10, с. 56], А.И. Федоткин [11, с. 14], А.Д. Шеремет [13, с. 5] вважають, що одним з напрямів удосконалення аналітичної роботи є підвищення рівня організації бухгалтерського обліку. Важко не погодитися з даною позицією, оскільки бухгалтерський облік є основним постачальником інформації для економічного аналізу. Від того, наскільки облікова інформація буде достовірною, оперативною, своєчасною залежать й результати аналітичного дослідження й управлінських рішень, прийнятих на його основі. Пропозиції дослідників сприяли, насамперед, розширенню складу аналітичних об'єктів, пошуку нових форм і постійному вдосконаленню організації аналітичної роботи на підприємствах. Перехід від планово-адміністративної економіки до ринкової відносин вимагає підвищення оперативності економічного аналізу, результативності використання результатів аналітичних досліджень, розробки стратегічних напрямів діяльності підприємства для задоволення зростаючих вимог практики. Всі ці фактори потрібно враховувати для ефективної побудови системи організації економічного аналізу суб'єктів господарювання, яка забезпечує отримання оперативної аналітичної інформації про стан, тенденції зміни діяльності, фактори, що спричинили дані зміни, сприяє розробці комплексу заходів щодо нейтралізації дії факторів, які негативно впливають на діяльність суб'єктів господарювання. Тобто зміст раціональної організації аналітичної роботи полягає у досягненні найвищого рівня корисності аналітичної інформації для забезпечення управлінської діяльності за мінімальних витрат, що задовольняє потреби власника, а також працівників і суспільства в цілому.

Аксененко А. відзначає, що для ефективної організації економічного аналізу потрібно встановити відповідальних осіб за цей процес [1, с. 27], І. Басманов [5, с. 34] наголошує на залученні більшої кількості працівників. З нашої позиції, якість аналітичних знань працівників, навіть при їх незначній кількості, є більш позитивним для ефективного економічного аналізу. Тому, для його проведення має бути застосована оптимальна кількість працівників, що визначається обсягом виконуваних робіт і їх

кваліфікацією, необхідної для виконання завдань відповідного рівня складності. Підтримуємо позицію І.Б. Майданчика, що для вдосконалення організації економічного аналізу на підприємстві необхідно орієнтувати проведення аналізу на особи, що приймають управлінські рішення [8, с. 45], які повинні визначати склад і періодичність надання аналітичної інформації, адже немає необхідності в проведенні аналітичного дослідження, якщо його результати не будуть використовуватися.

У деяких випадках необхідним є створення спеціальної групи (сектора тощо) у складі підрозділу; в інші – досить одного співробітника. Найбільш ефективною буде така організація, при якій аналіз виконується по колу покладених обов'язків відповідно до поділу аналітичної роботи усередині підрозділу – відповідним виконавцем.

У радянський час на більшості промислових підприємствах були створені загальнозаводські й загальнофабричні ради – суспільні бюро економічного аналізу (далі – СБЕА), які в 60-80-х рр. ХХ ст. одержали широке поширення у всіх галузях народного господарства і створювалися з метою підвищення ефективності ведення господарства шляхом виявлення й мобілізації резервів поліпшення використання наявного у суб'єктів господарювання економічного потенціалу [2, с. 323]. Ці ради координували діяльність всіх подібних суспільних підрозділів, розробляли зведені плани, організовували обмін досвідом, проводили економічні семінари й конференції, сприяли впровадженню в практику рекомендацій ОБЭА [3, с. 126]. За даними статистики, в 1983 р. у СРСР функціонувало 93105 СБЕА й у їхній роботі брало участь 768170 чоловік [2, с. 326].

У сучасних умовах на великих промислових підприємствах, а також об'єднаннях, що володіють солідним адміністративним апаратом, виникає кілька варіантів вирішення проблеми ефективної організації аналітичної роботи: створити самостійний відділ економічного аналізу або здійснювати аналіз відповідними економічними службами підприємства.

Однак слід відзначити, що на сьогодні економічні суб'єкти, як правило, не забезпечені грошовими коштами для організації та проведення комплексного внутрішньогосподарського економічного аналізу діяльності, тому важливого значення набуває чітке визначення доцільності, ефективності, адресності та спрямованості результатів аналітичних досліджень.

З метою визначення оптимальної структури організації економічного аналізу на малих, середніх та великих підприємствах за основу візьмемо фактор їх розміру та обсягів діяльності. Класифікаційною ознакою даного поділу виступають середньооблікова чисельність працівників та обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг), отриманий у звітному періоді [6]. Вважаємо, що належність підприємства до того чи іншого виду буде визначати ряд особливостей діяльності, що в свою чергу будуть впливати на процес обрання організаційної форми економічного аналізу.

Згідно з Господарським кодексом України до малих підприємств відносяться суб'єкти господарювання (незалежно від форми власності), у яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує п'ятдесяти осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує суми, еквівалентної п'ятистам тисячам євро за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні [6]. При даних умовах – регламентації чисельності працівників – власнику недоцільно утворювати відокремлений підрозділ задля виконання аналітичних функцій, тому раціональним на малих підприємствах є вибір форми організації економічного аналізу, що не передбачає утворення спеціалізованого аналітичного відділу (рис. 1).

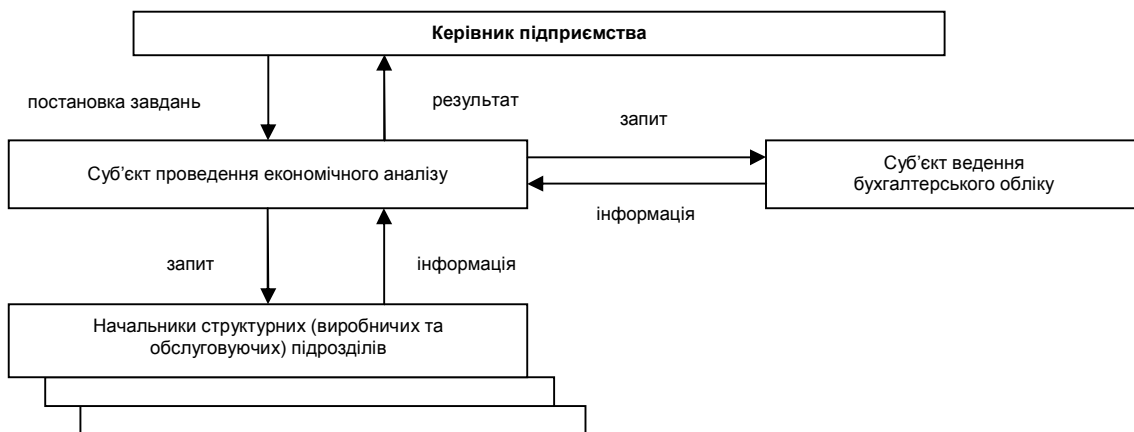

Рис. 1. Оптимальна організаційна форма економічного аналізу на малих підприємствах

У переважній більшості малих підприємств аналіз проводиться самим власником або головним бухгалтером, однак дану форму організації важко чітко віднести до децентралізованої або ж до централізованої. Оскільки, з теоретичного визначення централізована організаційна форма містить спеціальний підрозділ (відділ, бюро) економічного аналізу, який і забезпечує підкріплення управлінських рішень аналітичними розрахунками. У свою чергу, на малих підприємствах, такий відділ представлений одним працівником (головним бухгалтером чи окремо виділеним у штатній структурі аналітиком), який і проводить всі розрахунки. Зазначимо, що у сучасних умовах господарювання на малих підприємствах (заснованих на приватній формі власності) взагалі не надається увага та

значення економічному аналізу. Власники зосереджують всі сили на забезпечення нормативного й безперервного функціонування підпорядкованого йому об'єкта, а це, як відомо, може виконати й бухгалтерський облік. Тому економічний аналіз на них, у найкращому випадку, зводиться до розрахунку загальних показників діяльності підприємства, що не вимагає ґрунтовних економічних знань, то може бути здійснено самим власником або головним бухгалтером. А отже, виокремлення штатної одиниці для виконання даних функцій є недоцільним.

На відміну від малих, на середніх підприємствах (середня облікова чисельністю працівників у межах від п'ятдесяти до тисячі осіб та валовий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) у сумі, що входить в межі

еквівалентні від п'яти тисяч євро до п'яти мільйонів [6]) доцільно застосовувати централізовану форму організації економічного аналізу, однак, з нашої позиції, дану форму важко відносити до чисто централізованої, у певному розумінні вона є проміжною між децентралізованою та централізованою. Головною особливістю даної форми є те, що ряд аналітичних дій закріплюється додатково у посадових інструкція керівників технологічних відділів. Схематично форму організації економічного аналізу на середніх підприємствах можна зобразити наступним чином (рис. 2).

Виконання завдань економічного аналізу на всіх стадіях діяльності підприємства потребує повного охоплення аналітичною роботою всіх служб і ділянок, тобто аналітична робота входить в обов'язки не лише працівників планово-економічного відділу, але й технічних відділів. Проте,

враховуючи особливості організаційних структур різних суб'єктів господарювання аналітичні функції також може бути покладено на наступних працівників: начальника відділу кадрів, комерційного директора, директора з виробництва, головного інженера, начальника відділу постачання та логістики. Даний розподіл економічних функцій є доцільним, оскільки лише спільними зусиллями роботи економіста й зазначених посадових осіб, які мають різнобічні знання з питань, що вивчаються, можна комплексно дослідити проблему та знайти найбільш оптимальний варіант її вирішення. Отже, на середніх підприємствах доцільність визначення у штатному розписі тих чи інших посад, що будуть виконувати аналітичні функції буде формуватися під впливом індивідуальних особливостей та розміру суб'єкта господарювання.

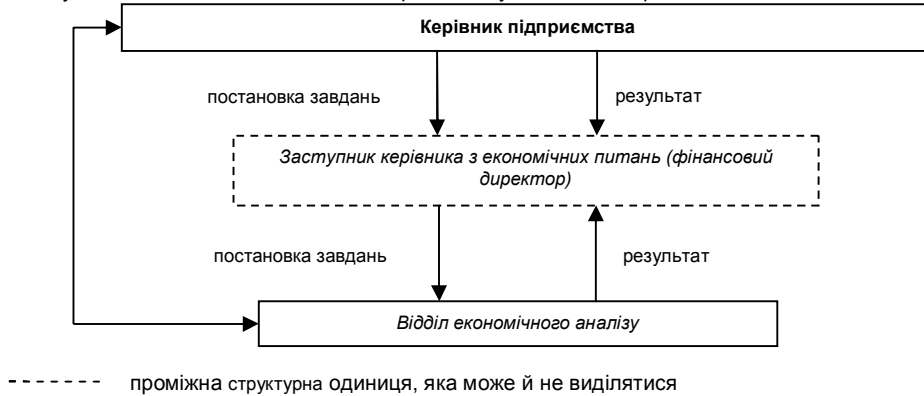

Рис. 2. Оптимальна форма організації економічного аналізу на середніх підприємствах

Останнім видом суб'єктів господарювання, що виділяється залежно від обсягів його діяльності та облікової чисельності працівників, є великі підприємства, до яких згідно чинного законодавства відносяться підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує тисячу осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за рік перевищує суму, еквівалентну п'яти мільйонам євро за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні [6]. Зазначимо, що на таких підприємствах найефективнішим буде поєднання централізованої та децентралізованої форми організації економічного

аналізу, тому вважаємо доцільним обрання дивізійної структури, що передбачає розширення повноважень та структури економічного відділу, в якому відбувається розподіл функціональних обов'язків між підвідділами за напрямками аналізу, враховуючи особливості технологічного процесу суб'єкта господарювання (рис. 3). Це, у свою чергу, забезпечить максимальне його наближення до виробництва, а, отже, й підвищить швидкість реакції на зміни зовнішнього середовища.

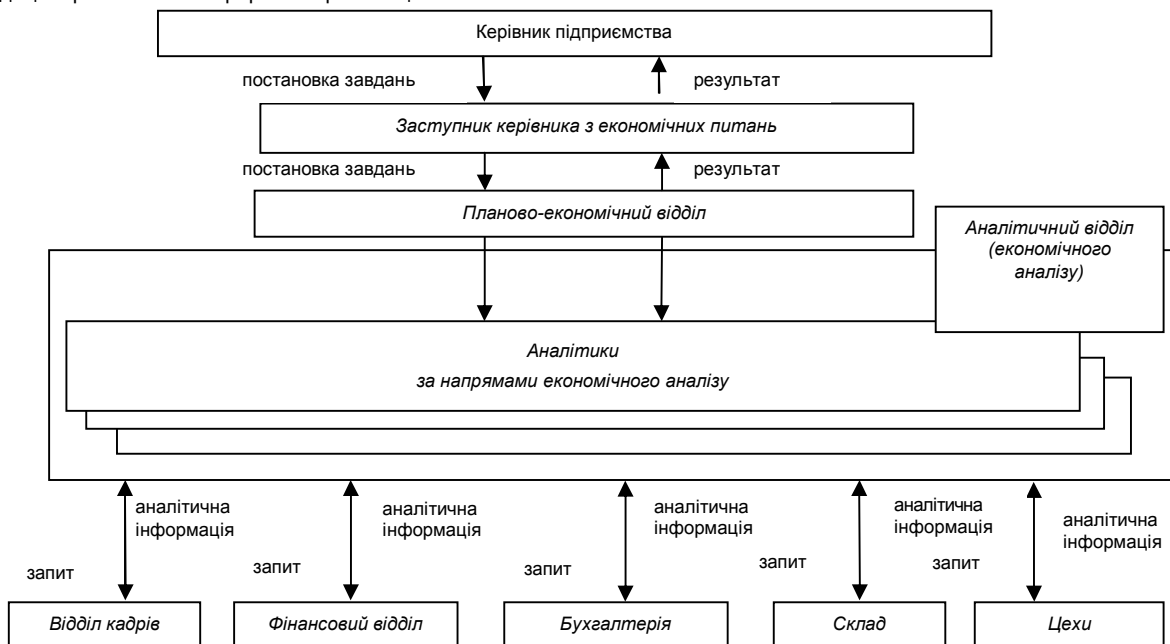

Рис. 3. Оптимальна організаційна форма економічного аналізу на великих підприємствах

На сучасному етапі еволюції суспільства активного розвитку отримали транснаціональні компанії, що мають свої господарські підрозділи у двох та більше країнах, а їх керівництво здійснюється одним або декількома центрами на основі такого механізму ухвалення рішень, який дозволяє проводити злагоджену політику і загальну стратегію, розподіляючи ресурси, технології і відповідальність для досягнення результату. Такі організації, з одного боку, є продуктом міжнародних економічних відносин, що розвиваються, а з другого, самі є могутнім механізмом впливу на них, оскільки у ряді випадків їх валовий прибуток переважає бюджети деяких країн. В останні десятиріччя транснаціональним корпораціям (далі – ТНК) надається багато уваги. Сьогодні немає жодного значного процесу в світовій економіці, який відбувався б без їх

участі. Відмінною характеристикою ТНК є наднаціональна діяльність, яка здійснює вплив на всі процеси, що протікають в країнах їх перебування, перш за все, економічні й політичні, та, яка створює і управляє наднаціональними зв'язками і відносинами. Все це дозволяє їм ефективно проводити власну економічну політику. На таких підприємствах організація економічного аналізу модифікується залежно від їх особливостей та структури управління. Враховуючи обсяги діяльності ТНК та наддержавний рівень вважаємо, що найдоцільніше буде створення економічного департаменту задля акумулювання та узагальнення всієї аналітичної інформації, що надходить від представництв та материнських компаній у різних регіонах функціонування корпорації (рис. 4).

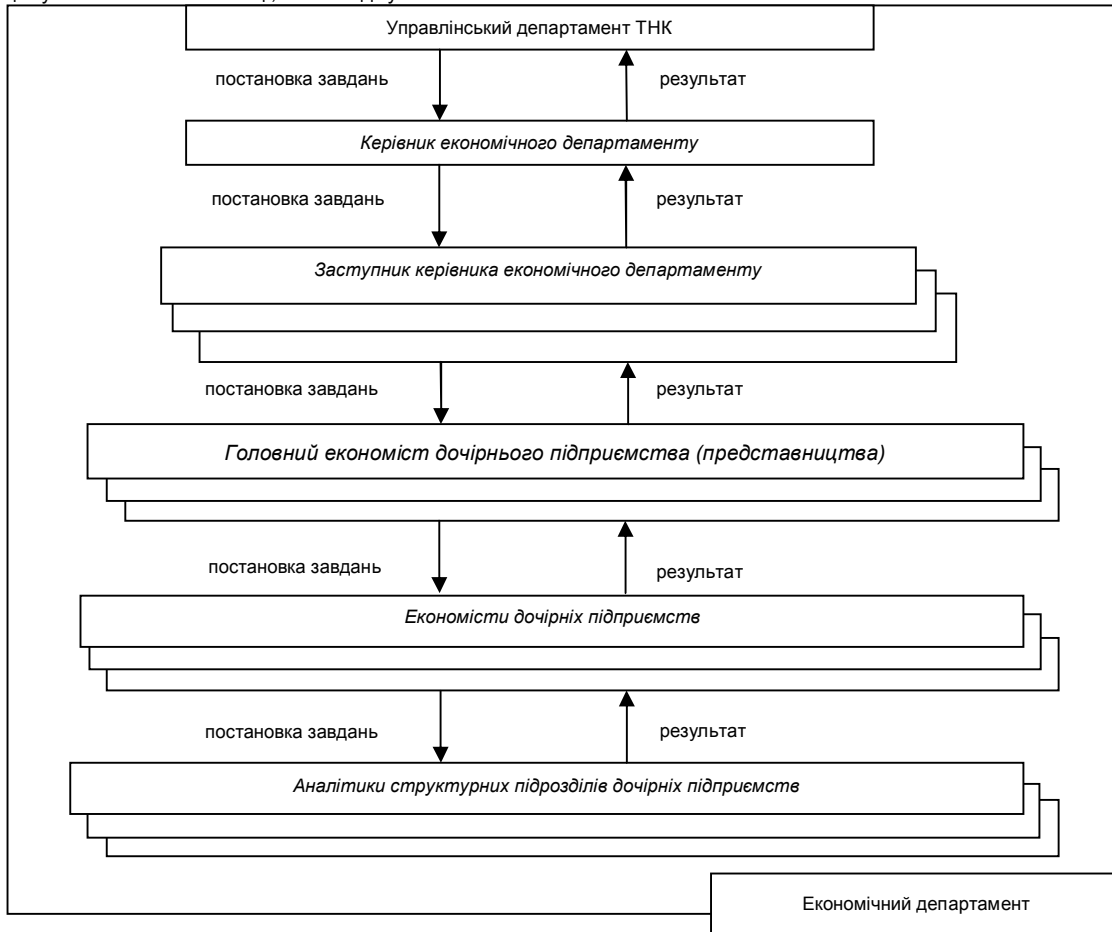

Рис. 4. Оптимальна форма організації економічного аналізу на ТНК

У свою чергу, враховуючи доцільність та економічну обґрунтованість, керівництвом корпорації може обиратися як централізована, так і децентралізована форма організації аналітичної роботи на дочірніх та підпорядкованих підприємствах.

Слід відмітити, що суб'єкти господарювання з метою упорядкованості аналітичних робіт мають формувати відповідний внутрішній документ, яким може бути Положення про економічну політику підприємства з окремим розділом, присвяченим організації та методиці проведення економічного аналізу. У даному документі має бути чітко визначена індивідуальна модифікація організаційної форми аналітичного процесу. Зазначимо, що процес організації економічного аналізу, під яким слід розуміти систему раціональних, скоординованих дій у процесі визначення об'єкта дослідження відповідно до поставлених завдань, не обмежується лише обранням тієї чи іншої організаційної форми. Слід також визначитися з наповненням складових організації економічного аналізу суб'єкта господарювання:

кадровим, інформаційним, методичним та технічним забезпеченням, характеристики яких на малих, середніх, великих підприємствах, ТНК наведені на рис. 5.

Підсумовуючи проведене дослідження варто зазначити, що на процес ефективної та оптимальної організації економічного аналізу прямо впливає розмір суб'єкта господарювання, а також наповнення чотирьох її складових. Дотримання наведених на рис.5 елементів організації аналітичного процесу дозволяє його організувати системно і послідовно за рахунок формування ефективного інформаційного забезпечення користувачів і захисту як вхідної, так і вихідної (аналітичної) інформації, розробки для кожного виконавця обов'язкового мінімуму відповідних аналітичних таблиць і вихідних форм, створення типових методик та інструкцій, стандартних програм для проведення аналізу, що забезпечує співставність результатів аналізу на різних рівнях управління, збільшує вірогідність об'єктивності оцінки діяльності внутрішньогосподарських підрозділів, економить час і сприяє зростанню ефективності використання результатів.

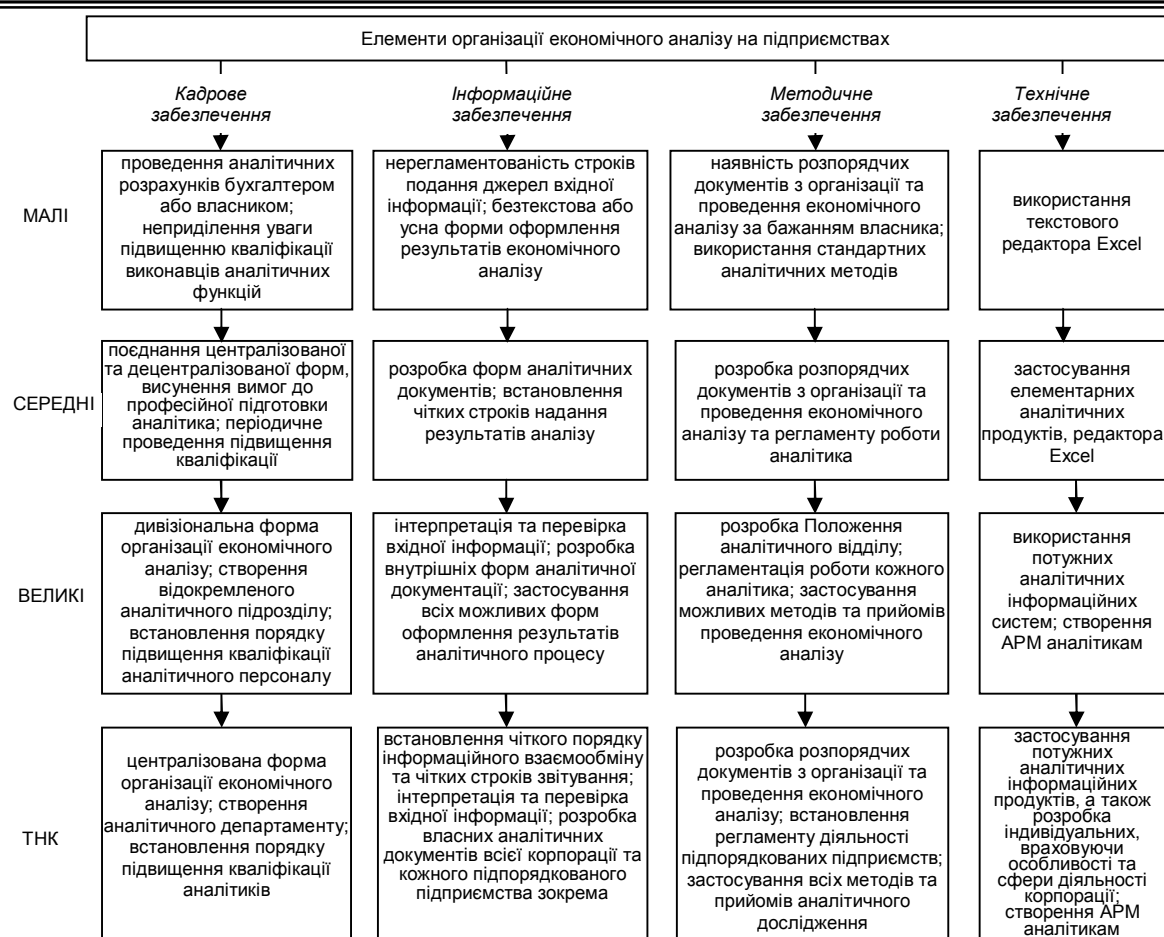

Рис. 5. Складові організації економічного аналізу на малих, середніх, великих підприємствах і ТНК

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Підсумовуючи вищезазначене дослідження, дійшли наступних висновків. По-перше, з трансформацією суспільно-економічних відносин пов'язана зміна вимог до організації економічного аналізу на підприємстві. Вибір організаційної форми проведення економічного аналізу здійснюється для кожного підприємства індивідуально його керівництвом, виходячи з розмірів підприємства, економічної доцільності створення відокремленого аналітичного підрозділу та потенційних переваг і недоліків кожної з організаційних форм.

По-друге, нами побудовано оптимальні організаційні структури аналітичної роботи на малих, середніх і великих підприємствах, а також транснаціональних корпораціях, ґрунтуючись на факторі саме їх обсягів та масштабів діяльності. Впровадження наведених моделей організації економічного аналізу на даних підприємствах дають можливість змодифікувати порядок аналітичного дослідження під більш прийнятні для них умови та забезпечує розширення прав аналітичних відділів, що підвищує швидкість реакції на зміни зовнішнього середовища; виділення підрозділів за напрямками аналізу (за дивізіональної структури), що дозволяє підвищити досвід та відповідальність лінійних керівників відділів за окремі ділянки; отримання аналітичної інформації відповідно до вимог керівництва підприємства та розробку ефективних управлінських рішень щодо підвищення рівня результативних показників господарської діяльності підприємства.

Список використаної літератури:

1. Аксененко А. Организация оперативного анализа / А. Аксененко // Бухгалтерский учет. – 1965. – № 9. – С. 26-30.
2. Антология учетной мысли. С истории бухгалтерии. / [Сост. Д.В. Назаров, М.Ю. Медведев]. – М.: Экономистъ, 2006. – 352 с.
3. Баканов М.И. Теория экономического анализа. /

- М.И. Баканов, А.Д. Шеремет. – М.: Финансы и статистика, 1981. – 262 с.
4. Барнгольц С.Б. Организационные вопросы анализа хозяйственной деятельности / С.Б. Барнгольц // Бухгалтерский учет. – 1938. – № 7. – С. 23-27.
5. Басманов И. Про организацию экономического анализа на предприятии / И. Басманов // Бухгалтерский учет. – 1963. – № 9. – С. 33-39.
6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
7. Закон України "Про господарські товариства" від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1576-12>
8. Куракин Ю.Я. Всесоюзная конференция / Ю.Я. Куракин // Бухгалтерский учет. – 1989. – № 3. – С. 55-62.
9. Мартиненко М.М. Основы менеджменту: підручник. / М.М. Мартиненко. – К.: Каравела, 2005. – 496 с.
10. Сабуров А.П. Оценка аналитической работы на предприятии / А.П. Сабуров // Бухгалтерский учет. – 1973. – № 3. – С. 55-59.
11. Федоткин А.И. Ревизионная и аналитическая работа в условиях экономического эксперимента / А.И. Федоткин // Бухгалтерский учет. – 1985. – № 7. – С. 14-16.
12. Шегда А.В. Менеджмент: підручник. / А.В. Шегда. – К.: Знання, 2004. – 687 с.
13. Шеремет А.Д. Теория экономического анализа: учебник. / А.Д. Шеремет. – [2-е изд., доп.]. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 366 с.

РАЙКОВСЬКА Інна Тадеушівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри господарського і фінансового контролю Житомирського державного технологічного університету

Наукові інтереси:

- теорія та методологія економічного аналізу;
- проблеми теорії бухгалтерського обліку